

Štev. 16

Leto 9

Izhaja dvakrat na mesec
Naročnina četrletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbor-
nice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Volitve skupščinarjev delav- skega pokojninskega fonda

Pred par dnevi so bili razvešeni po vseh službenih edinicah razpisi pokojninskega fonda, s katerimi se obvešča vse delavce, da se vrše dne 24. septembra volitve skupščinarjev za oblastno skupščino pokojninskega fonda delavcev.

Ta razpis je razumljivo povzročil med prizadetim delavstvom debato ter razmišljanje, kakšen pomen imajo te volitve, kakšne pravice imajo izvoljeni skupščinarji ter ali ima delavstvo sploh kak interes, da se teh volitev udeleži. Smatramo za potrebno, da tudi mi, kot neodvisno glasilo železničarjev in transportnega osebja sploh, kritično premostimo položaj, v katerem se nahaja delavsko osebje z ozirom na predstojen volitve ter da pojasnimo, kakšne izglede ima delavstvo v tem pokojninskem fondu.

Kako je izgrajen sedanji pokojninski fond?

Vsem delavcem je znano, da so obstojali do preobrata in tudi še več let po preobratu različni sistemi starostnega zavarovanja, ki so pa vsaj v takozvanih prečanskih krajih bili zgrajeni na enaki podlagi ter so se predpisi v glavnem vjemali.

Pri bivši južni železnici na pr. je poleg posebnega pokojninskega zavoda za uradnike obstojal poseben pokojninski zavod za poduradnike in služe, za delavstvo pa je obstojal takozvani provizijski zavod. Pri bivši državni železnici je obstojal za delavce in nižje uslužbenke skupen »provizijski zavod za služe in pomožne uslužbenke avstrijskih državnih železnic«. Tudi v bivši Ogrski so obstojali penzijski in provizijski fond na približno enak način. V Stari Srbiji kot taki pa pravega starostnega zavarovanja delavstva niso poznali ter je bilo delavstvo le delno zavarovano za slučaj starosti in onemoglosti po odredbah bolniškega fonda srbskih državnih železnic.

Po prevratu, zlasti pa po podražavljenju bivše južne železnice, odločujoče železniške instance niso

posvečale potrebne pažnje vprašanju starostnega zavarovanja ter se je na pr. oni del zavarovanja, ki je obstojal v bivši Srbiji, leta 1922 ukinil s pripombo, da bo to vprašanje rešeno z novim pravilnikom. V prečanskih krajih pa se je nadaljevalo s starostnim zavarovanjem po starih predpisih, ubiralo naravnost nezadostno članarino, ker ni bilo nikogar, ki bi iniciativno pravočasno poskrbel za rešitev tega vevlačnega vprašanja.

Prejšnji avtonomni upravni odbori fonda so bili ukinjeni ter je pri vsaki direkciji par imenovanih uradnikov opravljalo posle pokojninskega fonda, dokler ni izšel delavski pravilnik od 1. julija 1930, ki je hotel na enoten način urediti starostno zavarovanje delavstva državnih prometnih ustanov v celi državi. To pa se ni posrečilo, kar izhaja iz dosedanjih poročil glavne uprave pokojninskega fonda.

Edino, kar predvideva pravilnik, so skupščine penzijskega fonda in sicer oblastne skupščine za teritorij vsake direkcije, ki se sestajajo enkrat letno ter glavna skupščina, ki se sestane samo tedaj, če smatra uprava (delodajalec) za potrebno, da se spremeni pravilnik ali zmanjšajo odnosno povečajo članski prispevki.

Kakšno imajo ta teritorij in kako se sestajajo?

Glavna skupščina se sklicuje samo tedaj, ako se gre za spremembo pravilnika ter za povišanje ali znižanje članskih prispevkov, vendar glavna skupščina ne more ničesar obveznega sklepati, marveč zamore staviti le predloge, a delodajalec ima diskrecijsko pravico, da brez vsake motivacije te predloge zavrne odnosno, da odredi popolnoma drug način rešitve.

Način rešitve pa je v vsaki državi drugačen.

Izplačilo delavske difference iz l. 1923

Nešteto vprašanj zanima delavstvo, a med temi vprašanji zanima bivše južne železničarje najbolj izplačilo delavske difference iz l. 1923, ki bi jo sedaj pred zimo nujno potrebovali.

Na podlagi uspešnih intervencij je bilo odobreno izplačilo difference, enkrat je bil že odrejen primeren naknadni kredit, ki pa ni bil pravočasno izbrbljen in med tem so razne brihtne glave tuhtale, kako bi izplačilo difference čim bolj zavlekli odnosno difference čim bolj zmanjšali. Po prvem obroku je začetkom letošnjega leta celo ljubljanska direkcija izdala posebno okrožnico, v kateri zatrjuje, da se bo difference izplačala do avgusta 1934 ter je s to difference tudi marsikateri aktivni delavec in

profesionist, zlasti pa vsi progovni delavci, ki so v najslabšem položaju, računal.

Pretekli je od direkcije odrejeni termin, ker se je vršilo obravnavanje med tukajšnjimi lokalnimi in beograjskimi centralnimi instancami, na kateri račun naj se difference izplača odnosno, da naj finančno ministrstvo odobri poseben izredni kredit.

Prizadetemu delavstvu je bilo dovolj tega večnega igravanja in zavlačevanja, saj je dokazalo veliko potrpežljivost in upoštevanje »težkih finančnih razmer« z 10 letnim čakanjem. Začeli so vlagati najprvo odpušeni železničarji, nato pa tudi upokojenci, čim je bila ugodno rešena prva tožba pok. s. Jernej-

čiča, tožbe za izplačilo difference. S tožbami so uspeli, ker je direkcija v izogib večjih stroškov začela izplačevati iztožene difference vsem onim, ki so tožbe vložili.

S tožbami profitirajo prizadeti železničarji, ker mora železniška uprava izplačati tudi 5 odst. obresti za 3 leta nazaj, kar znese že prav lepe zneske in so tako oni zavedni železničarji, ki zahtevajo pred rednim sodiščem svojo pravico, vsaj nekoliko odškodovani za dolgoletno čakanje.

Gotovo se bodo sedaj po teh uspešnih nastopih zavedni železničarjev poslužili sodnijske poti tudi vsi ostali, ki so doslej v najtežjih razmerah še pričakovali uvidenosti delodajalca, da bo prostovoljno izplačal dolžne zneske.

Nikakor ni za delodajalca in upravo lepo spričevalo dejstvo, da pusti čakati svoje uslužbenke v naj-

težjih časih že 11. leto na izplačilo zaslužene mezde ter je vse graje vredno početje par klečeplazcev, ki skušajo še danes odvrčati delavstvo, da se posluži sodnijske poti za dosego davno zasluženih prejemkov.

Na odločujočih je, da nastopijo z vso energijo proti onim, ki groze ubogim progovnim, kurilniškim, postajnim in delavniškim delavcem s persekucijami, če se bodo poslužili sodnijske poti. Pravica mora biti enaka za vse in obstoječe zakone mora izvajati vsakdo, naj si bo delavec ali pa delodajalec te ali one vrste in neodvisno sodišče je zato tu, da sodi pravico onemu, ki je bil zapostavljen in kateremu se godi krivica ter se morajo najti tudi pota, po katerih se bo zaščitilo pred masščenjem par prenapetežev one izkoriščane, ki hočejo samo pravico in nič več.

Nezgode pri premiku

V našem listu smo objavili že več člankov o težki in odgovorni službi premikalnega osebja na dispozicijskih postajah, kakor tudi vlakospremnega osebja, ki mora vršiti premik v medpostajah. Podčrtali smo, da morajo uslužbenki kar najtočneje izvrševati vse predpise o premikalni službi, da se izognejo v slučaju kake nezgode povračilu povzročene škode. Žal so bili vsi ti apeli pri pretežni večini osebja zaman ter je večina prizadetega osebja še vedno smatrala, da je v interesu službe dovoljeno tudi prekoračenje premikalnih predpisov, samo, da ne bo zamude. Posledica tega so bile seveda večkratne nezgode ter so uslužbenki plačevali kazni v višini več dnevnic in tudi po 10 do 50% povračila narejene škode. Delali so pritožbe in se sklicevali na dejstva, da bi pomenilo vršenje službe po predpisih neke vrste pasivno rezistenco, ki bi prizadela upravi še več škode. Pritožbe so bile odklonjene in uslužbenki so morali plačati vse predpisane zneske.

Zadnje čase je začela železniška uprava še rigoroznejše postopati ter predpisuje v slučaju poškodbe vozil prizadetim uslužbencem kar vso škodo v povračilo. Obenem z uvedbo te prakse pa je izdala strogo okrožnico o ukrepih za preprečenje nezgod, ki jo v naslednjem objavljam:

RAZPIS štev. 46.

V zadnjem času se prekomerno povnavljajo iztirjenja vozil radi prestavitve kretnic tik pred vozili, radi voženj v razdvoji, radi oplazenj itd. Tudi sumljivo narašča število prerezov kretnic odnosno prevozov kretnic v napačni legi. In to pri današnjem slabem prometu, kar dokazuje, da je osebje popustilo v službeni vnemi in da ne izvršuje službenih dolžnosti.

Pozivam vnovič vse osebje, da vrši službo tako oprežno, mirno in smotreno, da se delo sicer hitro in pravilno izvrši, vendar tudi varno in brez nezgode. Izgovorov, da se prepreči zakasnitev vlakov, da se pospeši premik ali odprava vlakov in slično, ne bomo priznavali.

Odbijanje vozov se sme izvršiti, ko so bili izpolnjeni vsi za to potrebni pogoji, ko se je pri premiku udeleženo osebje prepričalo, da so tir in ločnice proste, da stoje vse kretnice v pravilni legi za nameravani premik, da je za zaviranje odnosno za coklanje vozov zadostno preskrbljeno itd. Vodja premika mora premiku prisostvovati in ga dejansko voditi ter nadzirati. O količini zamotanim premiku naj vodja premika splošno, a tudi sproti obvešča vse udeleženo osebje, ker opazamo, da vodje premika nezadostno obveščajo predvsem kretnike in strojno osebje, kar dovede česče do nesporazuma. Sporazum mora biti jasen, zanesljiv in nedvomljiv. Načelo naj bo, da je vsakokrat o namenu in o načinu premika obveščeno vse pri premiku udeleženo osebje. Nadalje naj osebje pazi, da bo pri premiku z večjim številom vozov zasedeno dovoljno število zavor. Pri istočasnem premiku dveli strojev sta vodji premika dolžni se pred pričetkom premika domeniti o namenu in o načinu premika ter morata stalno paziti, da ne ogrožata premika drug drugemu.

Starešine edinic naj o tem in o že preje izdanih razpisih vnovič opozore vse podrejeno osebje. Direkcija bo odsej v vsakem slučaju malomarnosti, neprevidnosti in nepazljivosti predpisala krivcem v povračilo strogo po veljavnih predpisih vso pri nezgodi nastalo škodo. Dolžnost celokupnega osebja je, da z vsemi sredstvi in močmi prepreči izdatke, ki jih povzročajo razne nezgode železniški upravi, da se omeje vsi izdatki na skrajni minimum.

Direktor Cugmus, s. r.

Ko opozarjamo na besedilo te okrožnice prav vse prizadeto osebje, še posebej podčrtavamo ugotovitve direkcije, da izgovorov, da so hoteli uslužbenki pospešiti premik, preprečiti zamude in slično, ne bo priznavala. Enako podčrtavamo, da je vodja premika dolžan se prepričati, da je lega kretnic pravilna, da so tir in ločnice proste, ker v slučaju, da se o tem osebno ne prepriča, sledi vsaki nezgodi stroga kazen in povračilo škode.

Zato — železničarji — izvajajte kar najtočneje vse službene predpise ter prijavite vsakega predpostavljene, ki bi zahteval od vas službo preko predpisov radi preprečenja — zamude.

Kaj je z voznimi ugodnostmi za vožnjo v šolo?

Z zadnjimi izpremembami pravilnika o voznih ugodnostih so bile brez vsake motivacije popolnoma ukinjene vozne ugodnosti za vajence, ki se uče obrti izven službenega mesta staršev, kakor tudi so bile omejene vozne ugodnosti za otroke, ki obiskujejo šolo izven službenega mesta ter se bo v bodoče izstavilo temporerke samo za vožnjo do 20 km. Pri zadnji spremembi pravil-

nika o voznih ugodnostih je Ministrstvo sicer odredilo, da mora biti izdan popolnoma nov pravilnik o voznih ugodnostih z vsemi zadnjimi spremembami in dopolnitvami najkasneje do 15. avgusta. Ta rok je že pretekli, novega pravilnika pa še ni in zato vlada med prizadetimi starši upravičeno razburjenje, kaj bo z nadaljnjim šolanjem njihovih otrok. Koliko otrok na pr. iz koroške

proge se vozi v srednje šole v Maribor, koliko se jih vozi iz proge do Rakeka in do Zidanega mosta v šole v Ljubljano in sedaj žive vsi ti v negotovosti ali bodo dobili za prihodnje šolsko leto temporeke ali ne. Pretežna večina prizadetih staršev s svojim zaslužkom komaj poravnava izdatke za najskromnejšo prehrano in stanovanje ter nikakor ni v stanu plačevati vzdrževalnino za otroka v mestu. Progovni delavec, ki zasluži komaj par sto dinarjev, pa tudi ostali delavci in nižji uslužbenci niso dosti na boljšem ter ne morejo pritrpati

niti dinarja, da bi poslali otroke v mesto.

Če bo ostal ta ukrep, ki je skrajno nesocialen in popolnoma neutemeljen, v veljavi, pomeni to za nižje uslužbence, ki so iz službenih razlogov primorani vršiti službo izven mest in krajev, kjer so srednje šole, najtežji udarec, ker ne bodo mogli šolati svojih otrok. Ker je ta odredba skrajno krivična, naj smatrajo odločujoči za svojo dolžnost, da jo takoj ukinejo in odrede prejšnje ugodnosti.

— — —

Ali je kaj novega v Nabavljalni zadrugi?

Iz vrst onih, ki so blizu vodstvu Nabavljalne zadruge drž. železničarjev v Ljubljani, se raznašajo razne govornice. Baje je demisioniral član uprave Nabavljalne zadruge g. Kobal, ki je imel še nedavno odločujočo besedo. Govori se o odpovedi neki pisarniški moči. Govori se o raznih razlogih, ki so privedli do teh sprememb.

Članstvo Nabavljalne zadruge za to upravičeno vprašuje, kakšni razlogi so dovedli do teh demisij ter upa, da upravni odbor Nabavljalne zadruge sedaj ne bo tako tajinstven, kakor je bil lansko leto, ko se je šlo za takozvano »sladkorno afero« in 40.000 dinarsko globo!

Upravni odbor Nabavljalne zadruge ima sedaj besedo!

Iz okrožnic

Volitve skupščinarjev pokojninskega fonda delavcev se vrše dne 24. sept. 1934 od 8. do 14. ure po službenih edinicah. Volilno komisijo v vsaki edini imenuje šef edince, ki mora dati na razpolago potrebne prestore za volitve, ki se vrše s tajnim glasovanjem. Voli se 10 skupščinarjev in 5 namestnikov. Voliti sme vsak aktivni član pokojninskega fonda (upokojeni delavci nimajo volilne pravice), a izvoljen more biti samo oni aktivni član pokojninskega fonda, ki ima na dan volitev najmanj 12 let priznanega članstva.

*

Oddaja kolodvorskih trafik v zakup. S 1. oktobrom 1934 bodo oddane kolodvorske trafike na postajah Ljubljana gl. kol. (na peronu in na cesti), Maribor kor. kol., Poljčane, Pragersko, Zidani most in Kranj v zakup. Prednost pri podelitvi teh trafik imajo:

1. železniški invalidi, ki so nad 50 odst. delanezmožni;

2. vdove železničarjev, ki so ostale brez penzije ali rente ter imajo nepreskrbljene šoloobvezne otroke;

3. vdove železničarjev z malo penzijo ali rento, ki imajo šoloobvezne otroke.

Prošnje je vložiti do 10. sept. 1934, kolkovane z Din 5.— na Direkcijo državnih železnic v Ljubljani ter je priložiti dokumente: domovnico, нравstveno spričevalo, spričevalo o siromašnem stanju (če nima penzije ali rente), odlok o upokojitvi ali odmeri rente ter krstne liste in zadnja šolska spričevala nepreskrbljenih otrok.

V prošnji je navesti višino mesečne pokojnine ali rente ter vse družinske in premoženjske razmere. Letna najemnina znaša Din 100.—, ki se plačuje četrtletno naprej.

*

1% prispevek k uslužbenskemu davku morajo plačati tudi delavci

S 1. aprilom 1934 je bil vpeljan nov 1% prispevek k uslužbenskemu davku, od katerega pa so bili oproščeni po tč. 4 § 16 finančnega zakona za letošnje leto tudi delavci in dnevničarji in vsled tega direkcija ni odtegovala tega novega davka od delavskih plač.

Naknadno pa je Ministrstvo financ izdalo pojasnilo, da se razume pod nazivom »delavec« samo nekvalificirani ročni delavec, ki je bil sprejet v službo le za izredna in nujna javna dela in ki ne plačuje uslužbenskega davka.

Na podlagi tega tolmačenja je izdala direkcija nalog, da se mora vsem delavcem odtegniti 1% prispevek k uslužbenskemu davku.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Mednarodni pregled

Internacionalna transportna federacija v I. 1934.

Dne 1. januarja 1934 je bilo včlanjenih v ITF 91 organizacij, in sicer: 74 iz Evrope, 6 iz Amerike, 9 iz Azije in po 1 iz Afrike in Avstralije. Število članstva je znašalo 1.650.000. Ilegalne organizacije obstojajo danes v vseh deželah, kjer vlada fašizem. Te organizacije so najmočnejše v Italiji, pa tudi v Nemčiji in Avstriji so v vseh večjih centrih že postavljeni ilegalni kadri.

V Holandiji je bil sprejet zakon za zaščito javnega reda s 24 proti 10 socialističnim glasom.

Akcija za skrajšanje delovnega časa
Prihodnje leto se bo konferenca dela v Ženevi ponovno pečala z načrtom konvencije

Skrajšanje delovnega časa je eno najnujnejših vprašanj, če se hoče nezaposlenost omiliti. Ugotovilo se je, da tudi na 18 mednarodni konferenci v Ženevi, ko se je razpravljalo o načrtu tozadavne konvencije. Načrt po krivdi delodajalskih zastopnikov ni bil sprejet, pač pa je konferenca dne 23. junija t. l. izglasovala komaj z večino resolucijo, da naj se zbere še nadaljnje informacije.

Mednarodni urad dela je že razposlal na vlade tozadavni poziv ter naproša, da mu vpošljejo poleg že lani poslanih obširnih podatkov še informacije, v koliko se je kje skrajšal delovni čas, uredil s kolektivnimi ali individualnimi pogodbami in kakšni so uspehi ter kakšne posledice bi imelo skrajšanje delovnega časa v raznih industrijah ter če obstoja tendenca uvedbe skrajšane delovnika in v katerih strokah.

Delavske in delodajalske zbornice so morale poslati vladi informacije pred koncem avgusta.

Načrt konvencije pride zopet 1935 na dnevni red konference Mednarodnega urada dela.

Pred poslabšanjem delovnih pogojev v Švici.

V Švici meščanski zastopniki z vso silo pritiskajo na poslabšanje delovnih pogojev zlasti pri železnici. V debati o reorganizaciji železnic je socialistični poslanec dokazal, da je bil stalež osovja v času od 1. 1920 do 1933 znižan za 23%, a istočasno je promet narastel za 72%. Samo vsled odprave zapornic je bilo odpuščenih 678 čuvajev. Nadalje je bilo reduciranih 1.340 progovnih delavcev, ker oddaja železniška uprava večja popravila na progi privatnim podjetjem. Postajno osovje je bilo zmanjšano za 2.413 oseb, strojno osovje za 309 in v delavnicah je bilo odpuščenih 1.215 delavcev. Kljub vsem tem redukcijam pa žele gotovi krogi novo »reorganizacijo« železnic, ki naj bi omogočila povprečno 15% redukcijo prejemkov.

Švicarski železničarji se pripravljajo na odločno borbo za ohranitev dosedanjih plač.

Bolgarija je priznala Rusijo

Predsednik vlade, general Kimon Georgijev, je po sklenitvi dogovora z zastopnikom Rusije izjavil, da je bolgarska vlada smatrala za eno glavnih nalog pripoznanje sovjetske Rusije in obnovitev diplomatskih zvez z njo. Bolgarska javnost odobrava priznanje Rusije, zlasti je pomembno gospodarsko sodelovanje obeh držav.

Obsodbe socialistov v Avstriji

V času od 27. junija do 11. julija so avstrijska sodišča prisodila 94 februarskim bojevnikom 137 in pol leta ječe. Devet sodrugov sta dala Dollfuss in Fey obesiti. Šest sodrugov so njuni krvniški sodniki obsodili na do smrtne ječe, 1072 sodrugov je pa bilo obsojenih skupaj na 1188 in pol leta ječe.

Te dni pa se bodo pričele razprave še proti 76 vodilnim sodrugom avstrijskega socialističnega pokreta, ki že 6 mesecev trpe v ječah.

Opozicija proti Hitlerju narašča

V nedeljo, dne 19. t. m. se je izvršil v Nemčiji plebiscit ali potrditev Hitlerjevega imenovanja za »voditelja« Nemčije namesto umrlega Hindenburga ali pa, da mu narod z glasovanjem izreče nezaupnico.

Izid nedeljskega plebiscita v Nemčiji je bil:

Vpisanih volilcev je bilo 45 milijonov 204.667;

glasovalo je 43.678.216 volilcev; z »da« je glasovalo 38.124.034 volilcev;

z »ne« pa 4.252.480 volilcev; neveljavnih glasov je bilo 868.543.

Režim je dobil 12. novembra 1933 40.632.628 glasov, sedaj pa 38 milijonov 124.034. Opozicija je dobila pred letom 2.101.191 glasov, sedaj pa 4.252.480.

Pasivna italijanska bilanca

Uradno je bila objavljena italijanska trgovska bilanca za prvih šest mesecev letošnjega leta, ki izkazuje 1.424.982.620 lir primanjkljaja. V istem času lanskega leta je znašal primanjkljaj samo 804.708.482 lir. To so katastrofalni uspehi fašističnega gospodarstva.

Pojem kulture in civilizacije pri kapitalizmu.

Kakor nekaj časa sem vsako leto tako je tudi letos pred žetvo kave bilo v Braziliji uničeno 250 milijonov kilogramov kave. To je približno toliko, koliko vsa Evropa porabi kave v enem letu.

Kavo uničujejo zato, da bi ohranili visoke cene. Vrednost uničene kave se ceni na 10 milijard dinarjev.

— — —

Kaj je socializem?

Socializem ni samo politično gibanje z namenom, da se doseže popolna demokracija narodov, izvojuje politične pravice in svoboda proletarijata, urejena ustavnost in parlamentarizem. Socializem ni samo niti delavsko gibanje v svrhu pridobivanja večjih gospodarskih svoboščin delavstva, izboljšanja njegovega položaja in izpopolnjevanja njega organizacije. Socializem, končno, ni samo ogorčen protest proti vsej bedi in trpljenju, krivicam in zatiranju v kapitalistični družbi, upor proti brutalnosti kapitalistične konkurence in nesmiselnosti kapitalističnih vojn. Socializem je vse to skupaj, ali še nekaj več, namreč: spoznanje vzrokov vseh teh zla, ki jih vsebuje v bistvu kapitalistični družabni red. Socializem je, potemtakem, jasna in neupogljiva

volja, da se to zlo izruje s koreniko, to je, da se zlomi kapitalistični družabni red.

Socializem je torej to spoznanje in ta volja, nikakor pa socializem ni ideja akademske kritike, ki ustvarja dobe v knjižnicah in študijskih kabinetih in ne sila, ki neposredno dela v zgodovinskem življenju, zavest, ki vodi množice v vsaki politični in ekonomski akciji, ali entuziazem, ki do mozga pretresa množice.

Socializem, naslednik prvotnega krščanstva, pravi množicam, ki trpe: naše cesarstvo mi od tega sveta, sveta eksploatacije in tiranije, mržnje in krivice. Naše cesarstvo je: svoboda, bratstvo in enakost, kakor tudi ekonomsko blagostanje in kulturno dvigovanje vseh človeških bitij na zemeljski obli.

To je pravi in resnični smisel socializma in v tem tiči vsa njegova privlačna in nepremagljiva sila.

Maks Adler.

Vesela novica članom Cankarjeve družbe

Letos bo Cankarjeva družba izdala pet knjig. In sicer poleg 4 knjig, objavljenih v prosoptih, ki so bili priloženi »Delavski Politiki«, tudi peto knjigo, Ivan Molekovo: »Sesuti stolp«. »Sesuti stolp« je tretja knjiga Molekove triologije (prva knjiga »Dva svetova«, druga knjiga »Veliko mravljišče«), ki ju je že izdala Cankarjeva družba.

Članarina za 5 knjig je 25 Din. Vendar, kdor hoče ostati pri stari članarini 20 Din, lahko ostane, le namesto 5 knjig, bo dobil samo 4 knjige, kakor je bilo v prosoptih navedeno.

Resnica pa je, da je dvig Cankarjeve družbe odvisen od zavednih delavcev, ki podpirajo in vrše kulturno delo in se v to svrhu tudi žrtvujejo. Gotovo bodo današnje veselo novico pozdravili vsi in šli na delo za pridobivanje novih članov, ki se bodo naročili na vseh pet knjig.

Železničarski koledar za 1935

Kakor vsako leto izda tudi letos podpisani konzorcij »Železničarski koledar«, ki bo vseboval vse važne predpise in službene pripomočke ter bo v veliko korist slehernemu železničarju — aktivnemu kot upokojenemu.

Da zamoremo določiti višino naklade, prosimo vse zunanje zaupnike, da takoj, a najkasneje do 10. septembra javijo, koliko izvodov koledarja bodo rabili za svoje območje. Koledar bo stal kot običajni Din 10 za komad.

Konzorcij »Ujedinjeni Železničar«.

PET KNJIG

II izda letos Cankarjeva družba svojim članom. In sicer:

1. Koledar Cankarjeve družbe za leto 1935.
2. Beer: Zgodovina socialnih bojev, I. knjiga.
3. Beer: Zgodovina socialnih bojev, II. knjiga.
4. Pavel Nizovoj: Ocean, ali kakor je pravi ruski naslov: Pod severnim nebom.
5. Ivan Molek: Sesuti stolp.

Sodrug, sodružica! Ali si že član Cankarjeve družbe? Glej, pet knjig bo letos izšlo in to vse samo za 25 dinarjev članarine. Če pa hočeš samo štiri knjige, pa plačaj 20 Din. Ne odlašaj, ker septembra že izidejo in bodo zelo lepe in poučne, pravi tvoj prijatelj.

Železničarji pozor!

Za izdelovanje službenih oblek (uniforme)

za železničarje po najnižjih cenah in prvovrstno izdelavo, se priporoča

Barle Alojzij, splošno krojaštvo
Ljubljana, Ilirska ulica št. 22

Prionimo poslu!

Veći dio drugova poprma neka apatija i fatalizam. Puštaju da ih dogđaji nose, neimaju volje ni energije, da na dogđaje utiču. Mnogi kažu: »Šta vrijede svi napori i šta će nam organizacija, kad se ne može ništa postići?!«

Ovakvo shvatanje posve je pogrešno. Ono zapravo ođaje pomanjkanje rutine za bilo kakav ekonomski i politički rad u pravcu zaštite naših materijalnih i moralnih interesa.

Stručna organizacija nam nije dozvoljena. — Dobro. — Pa zar se na poboljšanju naših životnih potreba mora djelovati samo kroz stručne organizacije?? Svaki iole iskustiji funkcioner znati će, da tome nije tako. Pored stručne organizacije imade još terena, na kojem se korisno može djelovati. Ako privremeno i ne možemo djelovati u sindikatu, nas ništa ne priječi, da djelujemo na združnom, kulturnom i sportskome poslu! Ako iz bilo kojeg razloga ne može djelovati kroz postojeće zadruge — osnivajmo nove!; ako iz bilo kojeg razloga ne možemo saradivati u postojećim kulturnim i sportskim društvima — osnivajmo nova! Pa konačno: šta nas priječi da se ne preplatimo na našeg svjetlošu »Ujedinjeni Železničar«? Ništa! Potrebna je samo dobra volja i požrtvovalnost. — Kroz združni i kulturni rad može se učiniti vrlo mnogo u korist željezničara.

Ako nije moguće sindikalnim akcijama povećavati zarade željezničara, združnim radom može se podignuti njihova vrijednost i kupovna moć. Dolazi jesen, a s njome i divna prilika za združno opskrbljivanje gorivom, živežnim namirnicama, odjelom, obucom i t. d. Kad se drva kupuju pojedinačno i kod sitnih trgovaca, plaćaju se skupo, a ako bi se drva kupovalo udruženo i kod trgovca prve ruke ili čak u šumi, plaćalo bi se osjetno jeftinije. To pra-

vilo važi za krumpir, zelje, repu, mast, mljeko i t. d. Svaka topogledna združna djelatnost je poželjna i dozvoljena. Tko na tome polju želi radi ozbiljno i pošteno, ne treba da se boji od bilo kakvih progona. Ovakvim radom bilo bi željezničarima mnogo pomognuto, a naš zadatak i sastoji se u tome, da pomažemo. — Uz praktičan združni rad pruža se mogućnost i korisnog duhovnog odgoja.

Ono što nebi mogli postići posredstvom združnog rada, možemo kulturnim i sportskim djelovanjem. Osnivajmo, stoga kulturna društva: čitalačka, pjevačka, naobrazbena, glazbena, esperantska i t. d. Tu imamo jedno široko polje rada i velike mogućnosti, da zadovoljimo naše kulturne potrebe. I sportsku djelatnost ne treba podcenjivati. Tu dolazimo u dodir sa mladim naraštajem, što je vrlo važno, jer: na mladima svijet ostaje.

Kao najboljeg našeg saradnika na združnom i kulturnom polju treba smatrati naš »Ujedinjeni Železničar«. On nam i dalje ostaje buktinjom, koja će osvjetljavati naše puteve. Živo, složno i odmah treba poraditi, da se čim više radnika i službenika na njega pretplate, da ga čitaju i rasturaju. U svim mjestima treba osnivati povjereništva za skupljanje pretplatnika i raspčavanje. Povjereništva treba da su istovremeno i dopisništva za list. Dobro organiziranom saradnjom povećati će se i interes za list, agilnom propagandom može se postići, da mu većina željezničara postanu redovni pretplatnici.

Sa kritikom sviju nepravdi, nepoštenja postojećih zakonskih propisa i klasnim vaspitanjem doprineti će i »Ujedinjeni Železničar« poboljšanju teških uslova, pod kojima pate željezničari.

Zato drugovi, prionite poslu!

Izbiri za radnički penzioni fond

Raspisani su najprije za 20. augusta, a potom odgovđeni na 24. septembra o. g. Svijesni željezničari u njima na području Direkcije — Zagreb ovaj puta neće sudjelovati i to iz više vrlo važnih razloga.

Jedan od najvažnijih je činjenica, što je željezničarima oduzet formalni okvir, u kojem bi mogli na izbore izaći. Pod firmom »Ujedinjenog saveza željezničara« ne mogu, a da si traže okvir ad hock, nije oportuno; na svaku drugu firmu željezničari bi sa nepovjerenjem gledali, oni joj nebi mogli dati svoje povjerenje. — Sa ad hock firmom doživjeli bi ne samo moralnu, nego i veliku materijalnu štetu, a bez ikakvog regresa na drugoj strani. I onda, kad smo postojali kao razgranjen i čvrst organizam, kad smo unapred bili sigurni pobjede, desio nam se taj maleur, pa kako nam se ne će desiti sada, kad smo bez organizma i bez aparata, koji bi smio i mogao da se praktički za našu pobjedu založi.

Drugi isto vrlo važan razlog apstinencije je sam izborni sistem, po kojem se izbiri za penzioni fond sprovode. Izbore ne sprovodi neka neutralna i nezainteresirana izborna komisija, već ih sprovodi **poslodavac** — šefovi jedinica. Svi mi, koji smo u nekoliko izbora već sudjelovali, vrlo dobro znamo što to znači. Kolikogod bi ti šefovi jedinica još i mogli biti objektivni i nepristrani, oni su u svakom slučaju i nepristrani, i nepartizani, a šta su tek radili oni, koji obnašaju funkcije u protivničkim organizacijama! Oni su ne samo svoj autoritet

funkcionera organizacije nego i autoritet funkcionera željeznice-poslodavca uložili na to, da njihova strana pobjedi. Što danas, u doba krize i neuposlenosti, ovakve makinacije znače, ne treba objašnjenja. U čijim je rukama kruh i bič, taj danas može vrlo, vrlo mnogo. Pogotovo u vršenju moralnog pritiska na podređene. I onda, kad bi ma tko odredio: izbiri moraju biti sprovedeni objektivno i nepristrano, taj pritisak kadar je prouzročiti najveći izborni falzifikat.

Još jedan važan razlog oduzima nam energiju, pa da se kod tih izbora jače založimo: to je sam položaj penzionog fonda. Desetgodišnje upravljanje fondovima po poslodavcu bez svake kontrole ili saradnje radnika odražuje se u vrlo teškoj finansijskoj krizi, u kojoj isti već godinama greaju. Možda bi nacionalnima i njihovim protežerima bilo i drago, da njihov griješni teret netko drugi preuzme na svoja leđa, ali im takvo zadovoljstvo nebi bilo pametno priuštiti. Svoj istočni grijeh neka nose i to najdalje, dok bude moguće. Oni su se poput pijavice upili u razne radničke ustanove, pa neka je piju dotle, dok i slijepac uvidi, da su samo pijavice i ništa drugo. Pustoš, koju oni u fondovima stvaraju, neka postane vidljiva i historički dokaz, da protežirana i partajična uprava radničkih socialnih ustanova može odvesti samo propasti. Na njihovom primjeru neka se razbije jedna zabuda, koja je svima nama toliko zla nanjela.

Ovo su glavni razlozi, zbog kojih ovaj puta kandidatske listine klasno-svijesnih željezničara ne će biti. Svi naši drugovi i simpatizeri učiniti će najbolje, ako prigodom izbora ostanu po strani, i neka se i na taj način vidi, da velika većina željezničara postojeće prilike u penzionom i bolesničkom fondu u osnovi ne odobrava.

Ps.

Dopisi

Zagreb

Smrt druga Zupana

Jedna teška nesreća u zagrebačkoj radionici stajala je glave našeg vrijednog druga i vrlo spremnog radničkog funkcionera. Dok je na cirkularnoj pili rezao drvo, jedan komad odrezanog drva je odskočio i pogodio ga u glavu. Uslijed jakog udarca pukla je druga Zupanu lubanja, uslijedila navala krvi u mozak, a kratko zatim i smrt. Ništa se nije moglo učiniti, da se vrijedan život toga valjanog druga spasi.

Kaošto ni jedna nesreća ne dodje sama od sebe, već ju uvijek izazovu neke sile i uzroci, tako je i ovdje bilo: cirkularna pila, na kojoj je Zupan radio, bila je **nezaštićena**, a time bila je otvorena mogućnost takve nesreće. Osim toga intenzitet rada takav je, da radnik neima kad misliti i na eventualnost nesreće, koja ga stalno vreba. Radi sistema premije on se sav mora posvetiti poslu, nanj koncentrirati svu svoju fizičku i psihološku pažnju tako, da mu za oprez ništa ne preostaje. Pod ovakvim sistemom radnik se nakon rada, kad ide kući, sasna sretan osjeća, što je živ i čitav. Uvijek pak, kad nastupa posao, obuzima ga pritajeni strah, e nije li mu danas zadnji dan?! — Skoro svakodnevne nesreće utijeraše mu taj strah već u kosti, pa ga i to čini kod posla nervoznim.

Sa drugom Zupanom povećava se kolona onih naših najvrijednijih, koji nas po nesreći ostavljaju: Korene, Brđjanović, Kerum, Wajgand, Jernejčić i t. d. Sve sami čelik karakteri i neustrašivi borci. Sve njih sahranio je težak i naporan rad, odnosno posljedice od njega. Otišli su u času, kad su nam bili najpotrebniji i kad su nam mogli najviše koristiti. Naša velika bol za njima opravdana je.

Smrt druga Zupana svi radnici zagrebačke radionice treba da shvate kao vapijućom opomenom, da se medjusobno združe, da se okupe u redove organizacije i solidarno porade na obrani svojih života i poboljšanju svojih radnih prilika. **Naši mrtvi nalažu nam, da to čim prije i bezuvjetno učinimo.**

Neka je slava drugu Zupanu!

Iz zagrebačke radionice

Metamorfoza prilika u našoj radionici vrlo je interesantna. Dok je postojao USZJ sa svojim povjerenicima, odnosi izmedju radnika i poslodavca bili su korektni i snošljivi. Radnici vršili su svoje dužnosti, a poslodavac vodio je računa o propisanim pravima radnika, sadržanim u raznim pravilnicima. Dok je postojala ta organizacija, bilo je u našoj radionici i reda. Za izvršene dužnosti točno se znalo koja slijede prava. U najgorem slučaju išlo se intervenirati, pa se tim putem spor izgladio.

Tako je bilo dok je postojala organizacija. Od kad nje neima, mnogošta izmjenilo se i to na štetu radnika. Dužnosti radnika su povećane i pojačane, dočim prava njihova su u tolikom omjeru smanjena. Odredbe pravilnika često se protumače tako, kako nije u interesu radnika.

Pored nedelja, natureno nam je još svetaca razne vrste. Pravilnik jasno kaže, da se rad nedeljom ima naplatiti sa uvećanom satninom, ali to se ne poštuje: svetcima i nedeljom radi po tri četvrtine radionice, ali za običnu nadnicu, bez naplate prekovremenih satova.

Jednoga dana, kad su htjeli radnici odlaziti sa posla kući, zadržali ih šef odjelenja i odredi, da moraju raditi jedan sat dulje. Pokoriše se i odradiše. Prigodom isplate za taj jedan sat ne samo da nisu dobili prekovremenu, već nikakvu nagradu. Kad su radnici pitali i tražili svoje, reklo im se: onaj jedan sat radili ste dulje, jer u predviđenom radnom vremenu niste obavili onaj kvantum rada, koji je bio određen. Radnici, razumije se, ovakav argument nisu mogli primiti do znanja i prosljedili su svoju žalbu na više faktore. Sa velikom znatiželjom očekuju sada

riješenje ovog spora. Dok je organizacija postojala, ovakošta bilo je posve nemoguće.

I sa premijskim cijenama je počelo poigravanje. Za odjelnog glavarara postavljen nam je bivši upravnik radionice u Subotici, koji se sav zalaže, da nam premijske cijene čim više skreše. Kod jednog posla je istu skresao sa 2000 na 90 minuta. Hoće gospodin da se pokaže genijalan, odnosno pametniji od svih predčasnika, koji su baš taj posao sto puta preračunali. Zaboravlja, da je premija uvedena sa svrhom, da radnik zaradi čim više, e da bude zadovoljan, a ne da ga se premijom ogorčava. To treba da bude svrha premije i sada, kad je vozni park već opravljen, kaošto je bila i u doba njenog tvorca Mathesa, kad je isti bio derutan. Pogotovo je nedopušteno, da se premijske cijene kalkiliraju tako, da ih radnik uopće ne može doseći i da to služi kao dokaz da je radnik »lijen« i da ga se radi toga otpušta. Premijske cijene treba da utvrđuje komisija, a ne sam šef. To je nedopušteni precedens, jer kad jednom šef sam odredi cijenu, on izbjegava komisiju, koja bi ga morala demantovati. I u ovom slučaju ne poštuje se jasan propis.

Mnogi drugovi, kad smo ih upozoravali, do čega sve će doći kad ne bude naše organizacije, nisu vjerovali. Evo sada svi to osjećamo na vlastitoj koži.

Željeznički radnici i JNS

Povodom moralnih i materijalnih nepravdi, nanešenih radnicima zagrebačke radionice kroz zadnjih nekoliko mjeseci, sazvala je zagrebačka mjesna organizacija JNS sastanak, na kojem se o tim prilikama opširno pretresalo. Od 130 pozvanih na sastanak došlo je samo oko 30 radnika, koji su predstavnicima stranke razložili svoje neprilike i tražili bilo kakvo povoljno riješenje. U diskusiji pokazalo se, da stranka neima nekih naročitih mogućnosti da utiče na povoljno riješenje spora, ali će se »učiniti što se može«. Sa ovakvim odgovorom radnici nisu bili zadovoljni, već su tražili da se JNS stranka, koja rukama i nogama štiti velekapital, jače založi i za interese radnika. Samo na obećanja radnici više ne daju nikakvu vrijednost: obećanja bilo je već i previše, traže se djela!

Do ovog — po našem mišljenju beskorisnog — obraćanja na JNS došlo je najviše radi neimanja vlastite organizacije kod radnika. U razne žute organizacije oba kova radnici neimaju nikakvog povjerenja, pa je razumljivo, da su — tražeći si zaštitnika — natapkali na tu stranku, koja mnogo može ako — hoće. Bez potrebe na dugo iščekivanje radnici će se i tu razuvjeriti i osjetiti, da put ka poboljšanju vodi kroz vlastite i slobodno organizovane redove.

Sa industrijskih pruga

Šipadovi željezničari dobili povlastice za putovanje na državnim željeznicama

Na mnogobrojne intervencije i molbe Šipadovih željezničara, koje su upućivali preko svoje stručne organizacije, pozivajući se na ranije uživana prava o povlaštenoj vožnji na državnim željeznicama, Ministarstvo saobraćaja donelo je sledeće rešenje:

Rešenje Generalne Direkcije državnih željeznica G. D. br. 11.167/34 od 30. aprila 1934. god. sklopljen je reciprocitet za privatna putovanja aktivnih službenika sabračajnih ustanova i članova njihovih porodica na prugama Šipada odnosno aktivnih službenika Šipada i članova njihovih porodica na prugama državnih željeznica Kraljevine Jugoslavije na sledeći način:

1. Aktivni službenici državnih saobraćajnih ustanova uživaju na prugama Šipada tri puta godišnje besplatno putovanje i neograničeni broj putovanja po režijskom stavu na osnovu svojih ličnih legitimacija.

2. Aktivni službenici Direkcije željeznica Šipad uživaju tri puta godišnje besplatno putovanje i neograničen broj putovanja u pola ceno na svima prugama Jugoslavenskih državnih željeznica, na osnovu svojih ličnih legitimacija overenih od strane Gen. Direkcije državnih željeznica.

3. Članovi porodica aktivnih službenika Direkcije željeznica Šipad uživaju na Jugoslavenskim državnim željeznicama tri puta godišnje putovanje u pola ceno na osnovu uputnica za povlašćeno putovanje od 50% normalne vozne cene.

Besplatne karte pod 1. izdavače Direkcija željeznica u Drvaru na traženje Gen. Direkcije drž. željeznica, a besplatne karte pod 2. i uputnice pod 3. izdavače Generalna direkcija držav. željeznica na traženje Direkcije željeznica u Drvaru.

Trebovanje za besplatne karte odnosno uputnice moraju sadržavati ime i prezime, zvanje, kolsku klasu i relaciju. Ako se traži povlastica za decu, ima se navesti i godine starosti dece.

Pod članovima porodice podrazumevaju se: zakonita žena i zakonita nezbrinuta deca do 21. godine zaključno.

G. D. br. 45.851/43.

I ovo je jedan ponovni dokaz za sve industrijske željezničare da jedino njihova stručna organizacija može voditi borbu za njihova prava. Ovo treba da otvori oči onima, koji još nisu došli do toga uvjerenja, te da stupe u svoju organizaciju, preko koje će jedino doći do svih zakonom zagarantovanih prava.

Župančić.

Željeznička nesreća na Šipadovoj željeznici u Mijačići desila se je 26. juna

Nesreća se je dogodila na taj način, što je sunčana žega iskrivila tračnice, i kad je lokomotiva pod tretnim vozom došla do tog mjesta, odmah se je prevrnula.

Tom prilikom teže je u nogu ozleđen ložac Milan Nespot, dok je strojovodja Stjepan Barušić prignječen lokomotivom i u tom stanju ostao cijeli 1 i pol sat, dok je drugovima uspjelo da ga izvuku ispod lokomotive. Po cijelom tijelu zadobio je strahovite opekline, i noga mu je bila prebijena. Odmah je prevežen u bolnicu u Drvar, i tu je u najtežim mukama podlegao ozljedama.

Pokojni Barušić star je bio 35 godina, a za sobom ostavio je ženu i četvero neke djece, od kojih se je jedno rodilo prije 5 dana.

Ovo je ponovni dokaz kako industrijski željezničari stalno obavljaju svoju tešku i napornu službu sa najvećim opasnostima po život, i potrebno je da mjerodavni konačno regulišu njihov položaj, pošto kod nesretnih slučajeva porodice ostaju potpuno nezaštićene i prepuštene milostinji.

Teško stanje metalnih radnika u željezničkoj radionici u Drvaru

Ulazeći u samu radionicu, gdje je zaposleno preko 200 metalnih radnika, ona vam ne daje sliku radionice, nego nekog podzemnog rudnika. Sav uređaj i raspored ove radionice je takav, da ni najmanje ne ispunjava uslove propisa o tehničkim zaštitnim mjerama te o higijenskoj zaštiti radnika, što se vidi iz toga da iza sebe ostavlja strahovite posljedice. Od 200 metalnih radnika svaki dan njih po 4 do 8 javlja se za lječarsku pomoć i to najviše od grudnih bolesti.

U pogledu plata ovih radnika isto je mizerija, što također ističe slabom ishranom na zdravlje radnika, a poslodavci odnosno vodeći ljudi kažu, da je dosta radniku plata od 2.50 dinara na sat, kako su mnogi radnici u ovoj radionici plaćeni i ako imaju praksu u zanatu po nekoliko godina.

Uzme li se, da i cijene životnih namirnica smanjuju još i tako mizeru nadnicu, to će biti jasno da je leglo čestih oboljenja i propadanja radnika u glavnom nedovoljnim platama. O cijenama životnih namir-

nica treba da se kaže, da jeste u ovim pasivnim krajevima, gdje se na Drvarskoj pijaci nemogu nabaviti sve namirnice, radnik upućen, da životne namirnice u mnogo slučajeva dobiva iz Prijedora ili iz Knina i stime se one poskupljuju za skoro 100% od cijena na ostalim tržištima u našoj državi.

Iz prednjega se vidi, da nimalo nije čudo pored ovakvih mizernih plata i pored nehygienjskog uređaja u ovoj radionici, da vladaju česta oboljenja, koja pojačavaju teren tuberkulozi.

Da poslodavci ne vode nimalo računa o zdravlju radnika i zaštitnim napravama, vidi se iz slučaja, koji se je nedavno desio, da je skela, postavljena u radionici, pukla pored najboljeg proračuna naših tehničara, kojih imamo priličan broj, i tom prilikom pala sa cijelim materijalom na glavu bravaru Milanu Nešiću ozledivši ga po cijelom tijelu i po glavi. Za ovakve slučajeve nemaju nosila, nego su druga Nešića njegovi drugovi na rukama morali odneti u bolnicu, da mu se da prva pomoć. Iz prednjega se vidi da gospoda nimalo ne vode računa o poštivanju zakona, i njima je jedina briga da sebi stvore sve udobnosti, koje se naročito odražuju kod Šipada kao državnog preduzeća.

O ovome svemu trebalo bi da Inspekcija rada povede računa i da bar jedan put godišnje pregleda radionice i ostala postrojenja, dali odgovaraju osnovnim propisima.

O pregledu trebalo bi da se izvjesti i radnički povjerenici, kako to zakon o Inspekcijama rada propisuje, a ne kao do sada, da su te preglede vršili sami Inspektori koji so stajali samo u vezi sa poslodavcima, dok se radničke povjerenike i predstavnike radničkih organizacija nije nikada pozivalo u takve komisije za pregled radionica i njihovih postrojenja.

Kako stradavaju životi radnika kod Šipada

Kod poznatog poduzeća Šipad na željeznici se zavodi u posljednjih par godina stroga štednja. Mi nismo protiv bilo kakve štednje, ali smo protiv sistema rada i ovakve štednje, od koje stradaju životi radnika.

Svugdje i kod svakoga preduzeća zavedeno je, da je pored kvalifikovanih radnika namješteno i odgovarajući broj nekvalifikovanih radnika, koji ovima služe kao pomoćna sila kod teških radova, za prenos materijala i t. d. te kod poslova teže prirode.

Medjutim u ovdašnjoj glavnoj željezničkoj radionici to nije slučaj. Postoji jedan veoma ograničeni broj tih nekvalifikovanih radnika, a posao se traži od svakoga kvalifikovanog radnika bez obzira i pitanja, dali pojedinac može taj posao sam obaviti ili ne. Primjerice traži kvalifikovani radnik od nadzornih organa pomoć za izvjesni posao, odgovora mu se čeka, dok se obavi koji drugi posao. Radnik, koji je pomoć zatražio, mora da čeka dok zatraženu pomoć ne dobije. U mnogo slučajeva nakon izvjesnog čekanja radnik pošto nije dobio pomoć nastavlja sam sa radom, naravski sa najvećim naporima bez pomoći, jer se boji, da ga ne izbace na ulicu pred zimu, jer se stajati na bilo kakva čekanja nesmiće.

Prije izvjesnog vremena počelo je krenjenje radionice. Taj posao vršio se je za vreme rada, kad se radnici kreću oko posla kao mravi, i nad njihovim glavama podizale su se skele za popravak radionice. Pošto je pretila opasnost za živote onih, koji su se u radionici nalazili, kako čujemo, radnički povjerenici su skrenuli pažnju Upravi radionice da bi taj posao trebalo obavljati u vreme kad u radionici prestaje svaki rad. Uprava, kako doznajemo, odgovorila je radničkim povjerenicima svojom starom pjesmom: kriza i štednja, nemože se plaćati prekovremeni rad, pošto to košta za 50% više od redovnog, a taj posao može se i na taj način obaviti, jer to nije tako opasno.

I mi priznajemo, da nije ništa za radnika strašno, kad mora podnositi sve nepravde za koru hljeba ali pitamo sve mjerodavne faktore, dali je to strašno, da je prigodom skidanja skela 11. jula pala jedna velika daska na glavu bravara Milana Nešića, koja mu je nanela povrede po glavi i po cijelom tijelu. Jeli to strašno pametno, gospodo? Kad je drug Nešić pukim slučajem izmakao sigurnoj smrti?

Iza takvih slučajeva stara pjesma dobre gospode: kriv je radnik, nepažnja, i nesretni slučaj, tako da sa sebe zbace svaku krivicu. Taj sistem šteti samome preduzeću, pa neka oni sami razmišljaju kako će bolje voditi posao, ali tražimo od svih mjerodavnih faktora, da nareda, da se striktno provodi radničko zaštitno zakonodavstvo, kako bi se u čim većoj mjeri sprečilo nepotrežno propadanje radnika.

Kapitalisti, sitni i krupni, tumače krizu i stalno o njoj pripovijedaju, kako bi radnike držali pod čim lošijim uslovima, a mi opet kažemo da je svaki kapital prolazan i nadoknadljiv, i nije ga potrebno toliko cijeniti kao živote onih, koji ga stvaraju žuljevima svojih vrednih ruku.

Gospodo poslodavci! Ove stvari treba da shvatite objektivno, pa ćete uvidjeti, da ste na krivom putu uništavajući štiteći kapital onoga, koji ga stvara žuljevima svojih ruku i naporima svoga tijela, ulažuć svu svoju energiju u rad!

Drugovi radnici vodite računa o sebi i svojim životima i organizujte se u svoju stručnu organizaciju u »Savez saobraćajnih i transportnih službenika i radnika Jugoslavije, jer samo putem klasne organizacije uspijećete svoje interese štititi kako treba.

D. G. N.

Otvoreno pismo, upućeno preko uredništva »Politike« g. Ž. Milojkoviću, Beograd

P. n.

UREDNIŠTVU »POLITIKE«

Beograd.

Gospodine uredniče!

Molim Vas da oštampate u Vašem cijenjenom listu na vidnom mjestu ovo otvoreno pismo:

Gospodinu

ŽIVOTI MILOJKOVIĆU

uredniku Radničkog jedinstva

Beograd.

Mi smo Vam povodom članka u Radničkom jedinstvu broj 8 od 22. juna t. g., koji je oštampan pod naslovom »Pokret radnika kod Bosna boa u Banjoj Luci«, poslali u ime štrajkarskog odbora na 7 stranica napisani ispravak, pozivajući se na Zakon o štampi i zamolili smo Vas, da u stvari istine ispravak oštampate u idućem broju Radničkog jedinstva.

Kako taj ispravak Vi niste sad u ovom izašlom broju Radničkog jedinstva oštampali izgleda nam, da za Vaš list valjda ne važi Zakon o štampi.

Ako je Radničko jedinstvo nezavisan radnički list, onda svakako mora biti i objektivna u donošenju izvještaja.

Mi Vas ovim putem pozivamo, da poslani Vam ispravak u idućem broju Radničkog jedinstva oštampate, jer ćemo inače biti primorani, da Vas tužimo kao uradnika toga lista a na osnovu Zakona o štampi.

Svakom izgovoru, da dopis poslanim ispravkom niste primili, neće Vam koristiti, jer smo Vam ga poslali na Vašu tačnu adresu i to preporučeno.

Banja Luka, 6. avgusta 1934. g.

Za bivši štrajkarski odbor Bosna boa u Banjoj Luci.

Luka Mogud.

Čestitanje

Naš drug Jova Mijatović, strojovodja »Industrijske željeznice kod UGRA d. d. u Turbetu« vjenčao se je prošlog mjeseca sa gđ. Katicom Klišanić.

Mi želimo mladom bračnom paru sreću u bračnom životu i šalimo im ovim putem naše drugarsko čestitanje.

Podružnica Saveza Saobr. i Transp. službenika i radnika Jugoslavije u Banjaluci.

Razno

III. redovni kongres Ujedinjenog radničkog sindikalnog saveza Jugoslavije

održaće se u Sarajevu, u Radničkom domu, 20. i 21. oktobra 1934. godine

Privremeni dnevni red kongresa je sledeći:

1. Izveštaji o radu u razdoblju 1931—33.
2. Akcioni program slobodnih radničkih i nameštenečkih sindikata.
3. Organizacija štampe.
4. Izbor upravnog i nadzornog odbora.
5. Predlozi po čl. 14. t. 2.

O organizaciji kongresa Statut URSSJ-a predviđa sledeće odredbe:

- Pravo učešća na kongresu imaju:
1. Sa pravom glasa:
 - a) delegati sastavnih organizacija i
 - b) članovi Izvršnog odbora i Finansijske kontrole URSSJ.
 2. Sa savetujućim pravom glasa:
 - a) delegati oblasnih odbora;
 - b) delegati mesnih međustrukovnih odbora;
 - c) oblasni sindikalni sekretari i
 - d) urednici sindikalnih listova.

Svaki delegat ima samo jedan glas. Kod glasanja o izmeni statuta, kvote i razgraničenju saveza delegati glasaју po broju članova (vidi čl. 10) koje zastupaju.

Sastavne organizacije koje imaju do 200 članova imaju pravo na 1 delegata na kongres, a na svakih daljih 300 članova još po jednog delegata. Ostatak od 200 članova ima pravo na 1 delegata.

Mesni međustrukovni odbori imaju pravo da delegiraju na kongres: oni koji imaju od 100 do 500 članova po 1 delegata, na svakih daljih 500 članova još po jednog delegata. Ostatak od 300 članova ima pravo na 1 delegata. U mestima u kojima ne postoje Mesni međustrukovni odbori, nego samo osamljene organizacije, pravo delegiranja na kongres imaju ove. Mesni međustrukovni odbori, odnosno osamljene orga-

nizacije koje po svom položaju jednovremeno vrše i funkciju M. m. o., koje nemaju 100 članova nemaju pravo zastupstva na kongresu.

Broj članova utvrđuje se prema prosečno uplaćenju kvoti kroz poslednjih 12 meseci pred saziv kongresa.

Svaki oblasni odbor može da pošalje na kongres 2 delegata.

Troškove delegata snose one organizacije i tela koja ih delegiraju.

Pravo predloga za dnevni red kongresa imaju sve sastavne organizacije i Oblasni i Mesni međustrukovni odbori. Predlozi za dnevni red kongresa imaju se dostaviti Izvršnom odboru u vremenu prve četiri nedelje po objavi kongresa, koji će ih dostaviti na izjašnjenje svima sastavnim organizacijama.

Saziv kongresa, mesto i privremeni dnevni red određuje i objavljuje Izvršni odbor na tri meseca ranije.

Drugarski pozdrav!

URSSJ, centrala Beograd.

Jedinstvo lučkih radnika u Francuskoj

Proces stapanja francuskih radnika u jedinstven sindikalni pokret još uvijek traje. Rascjep, koji su izveli komunisti god. 1920. formiranjem svoje sindikalne centrale, polagano ali sigurno nestaje. Zadnji, koji napustiše komunističku centralu i pristupiše u sklop organizacija amsterdamskog pravca, jesu lučki radnici. Oni se korporativno izdvojiše i korporativno pristupiše centrali slobodnih sindikata. Svoje istupanje i pristupanje motivirao je teškim prekorima protiv komunističke taktike u sindikatima. Komunistička centrala ih je ugurala u nekoliko štrajkova, iz kojih su izašli uvijek pobijedjeni i slomljeni. Organizaciju lučkih radnika u Dünkirchenu, koja je ranije brojila 4.500 članova, komunisti su je svojom taktikom posve upropastili tako, da danas broji jedva oko 100 članova. Tridesetogodišnje teške napore sindikalnoga rada komunisti upropastiše za svega nekoliko godina.

Jedinstvo pomorskih radnika

I medju francuskim pomorcima postoji jak pokret za stvaranja jedinstva njihovih sindikalnih organizacija, koje su — povodom svoje-vremenog razbijačkog postupka komunisti — isto podvojene. Organizacija pomoraca iz Marsaile zamolila je federaciju pomoraca, da ova sazove pregovore i poradi na stapanju svijui organizacija pomoraca u jedinstven sindikat. Imade mnogo izgleda, da će i ova akcija potpuno uspeti.

Opozarjamo na glasbeno šolo »Zarje« v Ljubljani

Delavsko glasbeno društvo »Zarja« v Ljubljani bo letos otvorilo glasbeno šolo, v kateri bo poučevalo le otroke društvenih članov. Poučevalo se bo vse vrste instrumentov, tako na piñala kot na lok ter klavir. »Zarja«, ki se zadnje čase zelo lepo razvija, smatra za potrebno, da začne vzgajati naraščaj iz vrst svojega članstva, ki bo tvoril, ko bo dorastel, hrbtnico raznih društvenih odsekov. Ker je poučevanje združeno z večjimi stroški ter je treba plačati primerne prostore, kurjavo in razsvetljavo, je odbor društva sklenil, da plačajo učenci mesečni prispevek za kritje teh stroškov po Din 25.— ter za obrabo instrumentov po Din 5.—.

Opozarjamo na to člansko glasbeno šolo vse člane »Zarje« v Ljubljani, da prijavijo svoje otroke v času od 1. do 15. septembra v prostori glasbenega društva v Delavski zbornici — I. nadstropje.

Sestanek vseh vpisanih učencev bo v soboto, dne 15. septembra ob 19. uri v glasbeni sobi »Zarje«, kjer se bodo uredile vse formalnosti, do- ločile sporazumno ure in začetek pouka. Vpišejo se lahko že otroci od 10. leta dalje.